

IRODALOM.

A tisztességtelen üzleti verseny. (Der unlautere Wettbewerb im Handel und Gewerbe und dessen Bekämpfung. Von *Jul. Bachem* Rechtsanwalt. Verlag von J. P. Bachem, Köln.) Kimerítő és ügyesen összehordott példákkal magyarázza szerző azt a tisztességtelen versenyt és reklámhajsztát, a mely a forgalom mai viszonyai közepette lábra kapott és a felhozott példák meg azok magyarázatai alapján ahhoz az eredményhez jut, hogy ideje volna, miszerint a polgári törvénykönyvbe utat találnának a *code civil* mindazon intézkedései, a melyek a *concurrence déloyale*-ról szólnak. És a mit Bachem mond, az sem nem alaptalan, sem nem észszerűlen. Csak egyben téved a tudós jogász szerző; abban, hogy egyre különbséget óhajt tenni tisztességes kereskedő, meg nem tisztességes és tisztességes iparos, meg nem tisztességes között. Ilyen klasszifikációt az erkölcsi bíróság előtt meg lehet csinálni, de ott, a hol az igazságot formákhoz kötik, nem. Nagyot látszom mondani, de Bachem okoskodásaira én azt merem mondani, hogy manapság már általában nincsen „kereskedő”. Az emberek ezrei, férfí és asszony, a kik életcéljüket más irányban eltervezették, könnyen válnak kereskedőkke, ha üzletet nyitnak és czégüket bejegyeztetik a czégjegyzékbe, vagy a törvény rendelkezései szerint iparengedélyt szereznek. Ez az oka aztán, hogy a kereskedők között nincsen testületi szellem; e nélkül pedig a világ összes büntető kódexei sem segítenek ama versenygésen, a mely sokszor elfajul — mivel hogy élni kell!

*

A jog- és államtudományok enciklopédiája. (Encyclopädie der Rechts- und Staatswissenschaften, als Einleitung in deren Studium. Von *Dr. Mathias Rathowsky*, Juristenpräfekten und Bibliothekar der k. k. Theresianischen Akademie. Wien, Alfred Hölder, 1892.) Az igazság ideális eszménye az ethikai jog! Az emberi gondolkodás által kiesztelt formai igazság, pozitív jog, amannak gyakorta párja, je sokszor ellensége is. Amíg a bírónak csak a pozitív, a fennálló törvényeken alapuló jogot alkalmazhatja, addig az ethikai jog ott alkalmazandó, a hol a pozitív hiányzik. Ez a kiinduló pontja, filozófiai állása, a fentebb mondott mű szerzőjének. Nem e folyóiratba való, hogy a műről részletes bírálatot adjunk, de a mű szellemének magas szárnyalása, gyakorta meglepő, fordulatos definíciói megkövetelték, hogy e rövid néhány sorban megemlékezzünk róla. (b. p.)

*

Kereskedelmi szakoktatás. Havi folyóirat. A kereskedelmi iskolai tanárok értekezletének megbízásából szerkeszti *Dr. Schack Béla*. A kereskedelmi szakoktatás ma már rendkívül fontos szerepet játszik a tanügyi politikában, de egyszersmind mélyen belenyúl közgazdasági életünkbe is. Mint tanonc-iskola népszerűsítésünk számot tevő factora, mint kereskedelmi középiskola a művelt polgár- és hivatalnokosztály jelentős contingensét szolgáltatja, mint női és másféle szaktanfolyam a kereskedelmi ismereteknek mind tágabb körben való terjesztésére van hivatva, végre a kereskedelmi iskolák tanárainak képzésénél az egyetemi étellel lép összeköttetésbe. S ezek mellett szakadatlan kölcsön-hatásban kell állania a gyakorlati étellel, belőle kell hogy merítse irányát, czélját. E jelentős feladatával szemben kereskedelmi szakoktatásunk még mindig nem áll azon a fokon, a melyen szép és gyakorlatilag fontos czéljára való tekintettel állnia kellene. Tanonc-iskoláink általánosságban nem mutatnak fel kellő eredményt, kereskedelmi középiskoláinknál sajnálatos zavar és kapaszkodó versengés

észlelhető, szaktanárok képzése dolgában jóformán semmi sem történik, s a kereskedelmi gyakorlat emberei ridegen zárkóznak el előlünk, valamint mi is gyakran hajlandók vagyunk közvetetlen tapasztalaton alapuló tanácsaikat csekélybe venni. Kereskedelmi középiskoláink tanárságának csak egy része tartozik szorosan véve ez intézetekhez, a többi bejáró vagy óraadó s főfoglalkozására nézve gymnasiumi, reáliskolai, jogakadémiai tanár, vagy pénzügyi hivatalnok. Ezen úgyszólván évről-évre változó elemek közepette hiányzik egy szilárd központ, mely körül e sok divergens elem kristályosodik, s mely bizonyos elvi kérdésekben megállapodásra jutván, nem engedi, hogy minden újabb alakulásnál, minden újabb felvetődő kérdésnél centrifugálisan fusson szerteszét az egész felületesen összerótt társaság. Érezték ezt azok a tanártestületek, melyek a kereskedelmi iskoláknak Pozsonyba ez év júliusára összehítt értekezletére képviselőt küldtek, vagy legalább írásban jelentették, hogy kész örömmel karolják fel az egyesülés eszméjét. A megjelentek közt ritka egyértelműség mutatkozott a fent mondottak elismerésében. A tanácskozás erre vonatkozó első pontjánál valamennyi felszólaló hangsúlyozta annak szükségesség voltát, hogy a kereskedelmi iskolák tanárai magukat mint ilyenek érezzék és összetartozóságukat külsőleg is kifejezésre juttassák. És így jött létre a kereskedelmi iskolák tanárainak tömörülése, melynek első eredménye az volt, hogy az Országos Középiskolai Tanár egyesület elhatározta, hogy a kereskedelmi szakoktatást jövő évi közgyűlésén külön szakosztály fogja képviselni. Az értekezlet továbbá egy szakfolyóirat megindítását határozta el. Ennek folytán indult meg a „Kereskedelmi Szakoktatás” című havi folyóirat, melynek beküldött első száma a következő cikkeket tartalmazza:

Kereskedelmi középiskoláink jelene. *Havas Miksa.*

Az iskola és a gyakorlati élet. *Róna Zsigmond.*

Nők a kereskedelmi pályán. *Ghyczy József.*

A biztosítás az iskolában. *Horváth Géza.*

Tökéletes-e a kettős könyvvitel? *Szilágyi Aladár.*

A folyóirat szükségletet pótol és a beküldött első szám eléggé jól van szerkesztve; fennállása azonban nézetünk szerint nagy nehézségekre fog ütközni és pedig nemcsak az olvasóközönség közönyénél fogva, hanem, mert ezen a téren nagyon kevés szakíró létezik, aki valódi irodalmi értékkel bíró dolgozatokat volna képes produkálni.